

نگاهی به یک مصاحبه

مریم خلوتی، مروارید و نیم قرن فراموشی

احسان زبور عالم

که سالیان طولانی مقیم خارج از کشور بود، در مقام مترجم وادعیه می‌شود. او که در همان روزگار فارسی را دست‌وپا شکسته حرف می‌زد، برای اولین قدم رمان «مروارید» جان اشتاین یک را اقتباس می‌کند و نام گروهش را هم از اولین اجرای خود برداشت می‌کند.

مریم خلوتی هنرمندی چند وجهی است. او علاوه بر تئاتر، با نقاشی و اپرا و موسیقی هم آشناست. پیش از ورود به تئاتر ایران در پرتغال مشغول به نقاشی می‌شود. به زعم خودش برای آن به تئاتر روی آورد؛ چون تئاتر تمام هنرهای مدنظرش را در خود داشت. این روزها مریم خلوتی با نام می‌می خلوتی در انگلستان زندگی می‌کند و به عنوان زنی شاعر در میان انگلیسی‌زبانان شناخته می‌شود. تنها گفتگوی موجود از او در شماره ۶۲ مجله تماشا یافتیم، جایی که رضا قاسمی، دیگر عضو کارگاه نمایش

از او درباره زندگی و تلقی‌اش از تئاتر می‌پرسد. طبق این گفتگو مریم خلوتی شش سالگی برای تحصیلات عازم انگلستان می‌شود و در یک مدرسه شبانه‌روزی دیپلم می‌گیرد؛ اما به قصد تحصیل در رشته زبان فرانسوی عازم سوئیس می‌شود. همزمان با فرانسه دوره منشی‌گری می‌خواند و به محض بازگشت به ایران به مدت دو سال کارمند کنسرسيوم نفت می‌شود. اما دوباره عازم لندن می‌شود و در این سفر دوم است که در مدرسه تئاتر، دوره هنرپیشگی می‌بیند و سپس در تئاتر اپرتوری وینز در وست‌اند لندن، در چند نمایش بازی می‌کند و البته فرصت کارگردانی هم پیدا می‌کند. طبق مصاحبه خلوتی نمایش‌هایی براساس «غزل‌های سلیمان» و داستانی از هانس کریستین آندرسون کارگردانی می‌کند. آخرین فعالیت هنرپیش

در آن روزگار بازی در فیلم جنجالی «شیاطین» کن راسل است. فیلمی که برای مضمون مذهبی و خشونت افراطی به شهرت رسیده بود، خلوتی را در قامت یک راهبه میزبانی کرد. خلوتی به رضا قاسمی می‌گوید «یکی از آن راهبه‌ها بودم که البته از کار توی این فیلم خوشم نبودم». هر چند اقتباس کن راسل از رمان آلدوس هاکسلی هم چندان مورد توجه منتقدان قرار نمی‌گیرد. پس از ازدواج و بازگشت به ایران، مریم خلوتی به سوی کارگاه نمایش می‌رود. در مصاحبه تأکید می‌کند در لندن با متد استانیسلاوسکی پرورش یافته و در اولین گام کارگردانی هم برای انتخاب مروارید می‌گوید «نمی‌خواستیم پیس آوانگارد کار بکنم... برای اینکه فکر می‌کنم برای خودم زوده. از این نظر که در اینجا هنوز شناخته شده نیستیم. فرض کنید اگر من یکی از کارهای بکت را در

اینجا اجرا بکنم و با آن دیدی که مردم نسبت به بکت دارند جور نباشه، خوب قبول نمی‌کنند.» البته آری اوانسیان در همان دوران نمایش «بکت ۵» را در کارگاه نمایش اجرا می‌کند؛ با این حال خلوتی نگرشی اجتماعی به بکت دارد و می‌گوید «فکر می‌کنم آن وضعیتی که باعث پیدایش آثار بکت شده، در اینجا وجود ندارد. یا مثلاً آثار یونسکو که در واقع ضدتئاتر هستند و در آن زبان را ریشخند می‌کند به این دلیل است که در آنجا تئاتر به مرحله‌ای رسیده بود که از هر لحاظ وضعیت مسخره‌ای پیدا کرده بود؛ ولی در اینجا که چنین وضعیتی پیش نیامده. من فکر می‌کنم که کارم باید با وضعیت زمانی و مکانی مربوط باشد. البته من انواع دیگر تئاتر را نمی‌کنم. آنها باید وجود داشته باشند؛ ولی من شخصاً موقعیت را در نظر می‌گیرم.»

با این حال اجرای «مروارید» برخلاف آثار آوانگارد کارگاه مورد توجه ناقدان آن روزگار قرار نمی‌گیرد. در خلال گفتگو خلوتی از علاقه‌اش به برشت می‌گوید. او که پرورش یافته متدی متفاوت است، اعتراف می‌کند در اجرای‌اش از شیوه‌های برشتی بهره برده است. می‌گوید «پس امکان هست که اگر نمایشنامه می‌نوشتیم شبیه کار برشت دربیاید. اصلاً از نوع کار خوشم می‌آید. من خیلی علاقه دارم که توی تئاتر Spectacle (چشم‌انداز تماشایی) وجود داشته باشم... این‌ها اواخر در خیلی از پیس‌های مدرن این Spectacle را از دست داده. دو آدم را گذاشته‌اند توی یک اتاق قراضه که حرف بزنند. آن وقت تماشاگر باید دو ساعت بنشیند و اینو تماشا کنه. البته بکت در کارهایش Spectacle را حفظ کرده.»

انتقاد مریم خلوتی در آن سال‌ها این روزها هم در تئاتر ایران مرسوم

است. او معتقد است اگر قرار نیست نمایش چشم‌اندازی تماشایی داشته باشد می‌توان به جای تئاتر، تلویزیون دید. او در مصاحبه میان تئاتر و هنرهای دیگر خط‌کشی می‌کند. می‌گوید سینما بر خلاف تئاتر که محصول عمل است، برای او «دنیای خواب است، دنیای رویاها و سوررئالیسم». همچنین بر این باور است که بر خلاف تئاتر که «در حال اتفاق می‌افتد. اجرا که تمام می‌شود به آینده شما چیزی اضافه می‌شود؛» دنیای رمان مربوط به گذشته است و به گذشته خواننده چیزی می‌افزاید. رضا قاسمی از این نقطه مصاحبه را از تئاتر خارج و به سمت مسائل درونی خلوتی پیش می‌برد. اینکه او از چه می‌هراسد و چه تعریفی از خودش بختی دارد. خلوتی نیز طبق ادعای قاسمی با معصومیت زنانه‌اش اعتراف می‌کند از مرگ می‌هراسد؛ اما «اگر می‌دانستم هیچ‌وقت نمی‌میرم، هیچ‌وقت زمان نمی‌گذره، هیچ‌وقت هیچ کاری نمی‌کردم. می‌نشستم و چای می‌خوردم.»

خلوتی یک سال بعد با همکاری اسماعیل خلج نمایشنامه «نجات‌یافته» ادوارد باند را ترجمه و در انتشارات کارگاه نمایش منتشر می‌کند. او که پیشتر از آوانگاردیسم دوری می‌جست در دومین تجربه‌اش به سراغ نمایشی می‌رود که در انگلستان دچار سانسور شده است. خلوتی با اسماعیل خلج در برگردان «در اعماق» ماکسیم گورکی نیز همکاری می‌کند. حضور خلوتی در غرب در حوزه تئاتر چندان پررنگ نبوده است. او در همان دهه پنجاه به انگلستان می‌رود و با وجود فعالیت در بخش فرینج تئاتر لندن؛ اما بیشتر وقت خود را روی نوشتن وقف می‌کند. اولین کتابش را در ۱۹۹۱ با عنوان «در مرگ سفید» منتشر می‌کند.

پرده نقره‌ای

رقابت «گورکن» در جشنواره فیلم مریلند

فیلم سینمایی «گورکن» در بیست و سومین جشنواره فیلم مریلند آمریکا به نمایش درمی‌آید. به گزارش ایسنا، فیلم سینمایی «گورکن» به کارگردانی کاظم ملایی و تهیه‌کنندگی سینا سعیدیان به نمایندگی از سینمای ایران در بخش اصلی «بیست و سومین جشنواره فیلم مریلند آمریکا» رقابت می‌کند. جشنواره فیلم مریلند که از سال ۱۹۹۹ کار خود را آغاز کرده است، یکی از جشنواره‌های آمریکای شمالی به شمار می‌آید که هر ساله در بهار در شهر بالتیمور آمریکا برگزار می‌شود. فیلم سینمایی «گورکن» در بیست و سومین حضور بین‌المللی خود در بخش اصلی بیست و سومین دوره از جشنواره مریلند، در کنار آثاری همچون «همه نور، همه جا» و «کریستو» (برگزیده جشنواره‌های برلین و ساندنس ۲۰۲۱)، «اولین قرار» و «آماه» (منتخب ساندنس ۲۰۲۱)، «چنان لیلی تاپلز» و «سویا کویانا» (برگزیده SXSW ۲۰۲۱)، «لویاها» (منتخب برلین ۲۰۲۱) و «برگزیده تورنتو ۲۰۲۰»، «مرد معمولی نیست» (منتخب تورنتو ۲۰۲۰) و «درختان صلح» (برگزیده سانتا باربارا ۲۰۲۱) به نمایش درمی‌آید. «گورکن» روایت زنی به نام سوده شریف زادگان با بازی ویشکا آسایش است که در دست قیل از ازدواج مجدداً دچار یک چالش سخت در زندگی شخصی‌اش می‌شود. عوامل اصلی فیلم «گورکن» عبارتند از: مدیر فیلم‌برداری: مجید گرجیان / دستیار اول کارگردان و برنامه‌ریز: آناه هاشمی / تدوین: بابک قائم / طراحی و ترکیب صدا: حسین ابوالصدق / موسیقی: مهدی پناهی / طرح چهره پردازی: محمود دهقانی / مدیر صدای: محمد کیان ارثی / مدیر تولید: حامد آزادی / بازیگران: ویشکا آسایش، حسن معجونی، مهراوه شریفی‌نیا، بهنوش بختیاری، رضاهبودی، مهدی حسینی‌نیاسیواش، چرافا پور، محمودنظرعلیان، حمیدرضا محمدی، محمدامین اسدینی، پدالله شادمانی، ندادحسینی و گوهر خیراندیش. امسال بیست و سومین جشنواره فیلم مریلند از ۱۹ تا ۲۷ می ۲۰۲۱ برابر با ۲۹ اردیبهشت تا ۶ خرداد ۱۴۰۰ در دو بخش آثار سینمایی و کوتاه‌صورت ترکیبی از رویدادهای حضوری و مجازی در شهر بالتیمور ایالت مریلند آمریکا برگزار می‌شود.

تجسمی

حضور ۵۰ هنرمند بین‌المللی در یازدهمین دوسالانه لیورپول

۵۰ هنرمند بین‌المللی در یازدهمین دوسالانه لیورپول ۲۰۲۱ شرکت کرده‌اند. به گزارش هنرآنلاین، دهمین دوره برگزاری دوسالانه لیورپول با عنوان «The Stomach and The Port» مفاهیمی پیرامون بدن و راه‌های ارتباط با جهان را بررسی می‌کند. ۵۰ هنرمند بین‌المللی و دو مجموعه در دوسالانه امسال شرکت کردند. این دوسالانه یک برنامه بویاست که از نمایشگاه تا پرفورمنس، نمایش فیلم و رویدادهایی جانبی رایگان را شامل می‌شود. بخش اول دوسالانه در بخش بیرونی بر آثار در نمایش‌های هنر لیورپول تمرکز دارد و شامل مجسمه‌سازی در فضای باز، اینستالیشن‌های صوتی و دیجیتال است. بخش دوم در بخش داخلی، آثار هنری را در مکان‌های مختلفی از جمله گالری‌ها، فضاهای عمومی غیرمعمول، ساختمان‌های بلااستفاده، موزه‌ها و اماکن فرهنگی در سراسر لیورپول در معرض دید عموم قرار می‌دهد. پورتال دوسالانه هر روز هنرمندان را معرفی می‌کند و کیوریتوری نمایشگاه را منوالا موسکسو به عهده دارد. دوسالانه لیورپول بزرگ‌ترین رویداد هنر معاصر بریتانیا در عرصه هنرهای تجسمی است و هر دو سال یک‌بار با حضور چهره‌ها و گروه‌های بین‌المللی در موزه‌ها، نگارخانه‌ها، معابر عمومی و فضای آنلاین برگزار می‌شود. از زمان تاسیس این دوسالانه در ۱۹۹۸ تاکنون، لیورپول بیش از ۳۸ هزار هنری جدید را سفارش داده و آثار بیش از ۵۳۰ هنرمند از سراسر جهان را به نمایش گذاشته است. دوسالانه لیورپول به‌صورت فیزیکی ۲۶ تیرماه میزبان مخاطبان است.

متصور شد. حسن پور در پاسخ به این سوال که آیا کاغذ داخلی، برای مصرف ناشران کافی نیست گفت: تولید داخلی برای همه ما افتخار است اما کاغذ تولید داخلی، حتی جوایگی نیاز کتاب‌های آموزش و پرورش هم نیست. ما مسائل فنی هم داریم، ایران کشور خشکی است و کاغذ صنعت آب‌بری است و مواد اولیه مثل خمیر کاغذ که به آن باگات می‌گویند را ما از چندین آزمایشگاه تولید می‌کنیم که الیاف آن کوتاه است و کیفیت کاغذی که از آن به دست می‌آید خوب نیست.

یون بانبودن مسأله این است
وی اقدامات اتحادیه ناشران و کتابفروشان را در این موضوع چنین برشمرد: از سال گذشته به دنبال حل مشکل هستیم اما هنوز هیچ اتفاقی نیفتاده است. از اسفند ۱۳۹۸ این موضوعات را مطرح کرده‌ام و اکنون در وقت اضافه هستیم. اینجا تصمیم گرفتیم بر سر حیات و ممت نشر کشور است، مسئله بونودن نیست، مسئله بونودن ناشران و کتابفروشان است. یون بانبودن ناشران و کتابفروشان گفت: اینگونه ناشر نمی‌تواند بماند، ناشری که هزار نفر پرسنل دارد، اگر سالی ۲۰ کتاب منتشر نکند، رسماً تعطیل شده است، حتی اگر بخواهیم وامی بدهیم، باید پولی به صنعت نشر برگردد که بتوانیم بازپرداخت کنیم اما مردم کتاب ۴۰ هزار تومانی نمی‌خرند! ناشران سود خود را هر روز به قدری کم می‌کنند که دیگر باضمحلال رو به روی می‌شوند، توانایی تحمل ضربه، تاحدی است و نامحدود نیست، آن زمان فریادها بلند می‌شود که ناشران تعطیل شدند.

درمی‌آید، یعنی هر جلد مقوای خام بدون چاپ حدود ۷۵۰ تومان است. وی ادامه داد: کتاب گنجایش افزایش قیمت ندارد، ناشران از سود خود تا نقطه صفر گذشته‌اند، ادامه این کار فقط برای زنده نگه داشتن است، تنها امید است که بازار نشر را زنده نگه داشته است. ناشر تاکنون از هر هزینه‌ای کاسته است که کتاب منتشر شود، اما مسأله کاغذ تیر خلاص است. افزایش قیمت کاغذ، نشر را از ریشه ساقط می‌کند! ناشر کتابفروش، توزیع‌کننده همه تعطیل می‌شوند و دیگر نمی‌توان هیچ فریادی برای چاپ کتاب

فرصت برای حل مشکل کاغذ تمام شده و در وقت اضافه هستیم!

وی با بیان این که «تعطیلی ناشران کمترین نتیجه نبود کاغذ خواهد بود»، افزود: کتاب مرغ نیست که بتوان برای آن صف ایستاد، اگر قیمت هر جلد کتاب ۴۰۰ هزار تومان باشد، دیگر صفی هم تشکیل نمی‌شود و باید با کتاب خداحافظی کرد! کسی کتاب نمی‌خرد و ناشر هم دیگر چاپ نمی‌کند و بنیان کار منهدم می‌شود.

کتاب گنجایش افزایش قیمت ندارد
وی با بیان این که قیمت کاغذ قابل کنترل نیست، افزود: مراحل قانونی لازم برای واردات و ترخیص کاغذ که مجوز آن هم دریافت شده، انجام نمی‌شود، مبلغی که می‌تواند نشر کشور را نجات بدهد، بسیار کم است، اگر کاغذ بازار نیمایی وارد شود، به همین قیمت سرسام آور در بازار است اما اگر ارز به آن تخصیص داده شود می‌توانیم بخشی از بازار را کنترل کنیم، کتاب مثل محصولات دیگر نیست و کسب‌افزایش قیمت چندبرابری را ندارد. این ناشر درباره افزایش قیمت‌ها گفت: وقتی به کاغذ گلاسه، ارز ۴۲۰۰ تعلق نگیرد، همین موضوع باعث شد که کاغذ گلاسه از کیلویی ۱۱۰۰ تومان که یک‌بند کاغذ مقوا ۶۰ هزار تومان بود امروز به ۶۰۰ هزار تومان برسد، بندی که ۱۰۰ ورق مقوا دارد، یعنی هر یک ورق آن ۶ هزار تومان است که از هر برگ آن ۸ جلد برای کتاب

اگر کاغذ دولتی تمام شود، هیچ ناشری نمی‌تواند کتاب چاپ کند
وی کاغذ را مشکل اصلی بازار نشر دانست و گفت: اکنون مشکل ما این است که سهمیه کاغذ دولتی روبره تمام است و اگر این اتفاق بیفتد، ممکن است تهیه کاغذ برای انتخابات هم با مشکل مواجه شود. قیمت کاغذ آزاد به شدت بالا رفته است و در صورت پایان یافتن کاغذ دولتی برای هیچ ناشری امکان تهیه کاغذ و انتشار کتاب وجود ندارد. این ناشر اضافه کرد: کتابی را در نظر بگیرد که ۵۰۰ صفحه است، اگر بخواهد ۳ هزار نسخه منتشر شود، حدود ۱۱۰۰ بند کاغذ نیاز دارد که با قیمت آزاد، فقط هزینه کاغذ حدود ۸۰ میلیون تومان می‌شود! اگر ناشر ۱۰ عنوان کتاب منتشر کند، یک میلیون تومان فقط هزینه کاغذ آن می‌شود که اصلاً این حجم نقدینگی در بازار نشر نیست.

ارز لازم برای واردات کاغذ بسیار ناچیز است
رئیس اتحادیه ناشران با اشاره به این که از سال گذشته ریزنی‌ها را آغاز کرده است، گفت: بحث کاغذ با مبلغ اندکی قابل تأمین است و نیاز به مبالغ هنگفت نیست اما اگر امروز اقدام نشود، کاغذ هم به سرنوشته دیگر کالاها دچار می‌شود، آن زمان نباید بگویند که ما خبر نداشتیم، چون اطلاع‌رسانی شده است و همه نهاد‌های مرتبط از وضعیت اطلاع دارند.

رئیس اتحادیه ناشران و کتابفروشان هشدار داد: فرصت برای حل مشکل کاغذ تمام شده و اکنون. اکنون وقت تصمیم گرفتن بر سر حیات و ممت نشر کشور است، مسئله چگونه بونودن مطرح نیست، مسئله بونودن است. با پایان یافتن تعطیلات نوروزی، بازار کاغذ با مشکلاتی مواجه شده و ناشران توانایی تهیه کردن کاغذ مسازد بر دریافت دولتی خود را ندارند. قیمت هر بند کاغذ، به شکلی مبهم افزایش پیدا کرده و طسی روزهای اخیر درباره مسأله واردات کاغذ واکنش‌هایی از سوی مدیران وزارت فرهنگ و ارشاد صورت گرفته است. هومان حسن‌پور، رئیس اتحادیه ناشران، با روشن شدن زوایای این اتفاق ناگوار که رو به فاجعه شدن می‌رود، درباره مشکلات واردات کاغذ توضیحات مفصلی به خبرنگار ایرن داد. وی گفت: قیمت همه مواد اولیه کتاب به شکل سرسام‌آور بالا رفته است، در سال گذشته میانگین تا ۸۰۰ درصد، به هزینه‌های چسب، سفون، چاپ و گلاسه و... بالا رفت. تنها راهی که توانستیم قیمت کتاب را حفظ کنیم و دولت تدبیر خوبی برای آن به کار برد، کنترل کاغذ بود که دست کم یک بخش از هزینه‌ها را به عنوان کالای فرهنگی تهیه کرد و اجازه نداد ناشران به سمت کاغذ آزاد بروند.

رئیس اتحادیه ناشران و کتابفروشان: